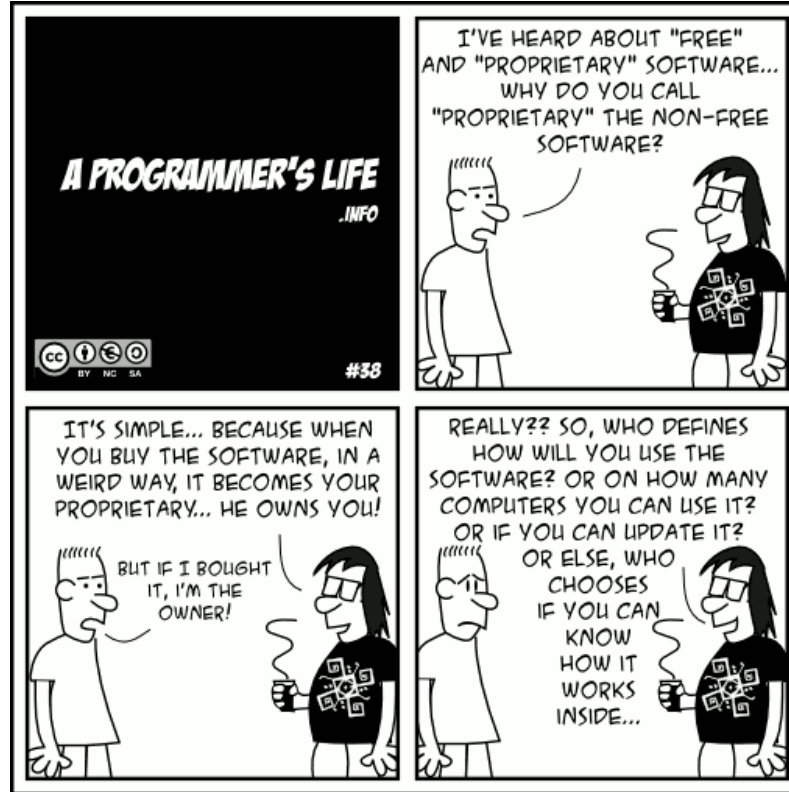

Özgür Yazılım Nedir?

- Özgür yazılım, yazılımı oluşturan kaynak kodlar ile dağıtılan ve kullanıcılarına aşağıdaki özgürlükleri sunan bir yazılım çeşididir:
  - Yazılımı herhangi bir amaç için **çalıştırabilme** özgürlüğü,
  - Yazılımın nasıl çalıştığını **inceleyebilme ve değiştirebilme** özgürlüğü,
  - Yazılımın kopyalarını **dağıtabilme** özgürlüğü,
  - Yazılımı **geliştirme ve gelişmiş halini de dağıtabilme** özgürlüğü.
- **Richard Stallman** tarafından **GNU Genel Kamu Lisansı** (GPL; General Public License) içerisinde tanımlanmıştır.

Özgür Yazılım Nedir?

Richard Stallman

- Amerikalı yazılım geliştiricisi, sistem uzmanı.
- Yazılım dünyasının yıllar içersinde kapalı ve sınırlayıcı metodolojilere yönelmeye başlamasını riskli bir hareket olarak görür, bu nedenle bütünüyle özgür yazılımlardan oluşan bir işletim sistemi oluşturmak için 1983 yılında **GNU Projesi**'ni başlatır.
- 1989 yılında **GNU Genel Kamu Lisansı** metnini hazırlar ve bu metin içersinde **Özgür Yazılım** kavramını tanımlar.

GNU Genel Kamu Lisansı

GNU GENERAL PUBLIC LICENSE
Version 1, February 1989

Copyright (C) 1989 Free Software Foundation, Inc.
51 Franklin St, Fifth Floor, Boston, MA 02110-1301 USA
Everyone is permitted to copy and distribute verbatim copies
of this license document, but changing it is not allowed.

Preamble

The license agreements of most software companies try to keep users at the mercy of those companies. By contrast, our General Public License is intended to guarantee your freedom to share and change free software--to make sure the software is free for all its users. The General Public License applies to the Free Software Foundation's software and to any other program whose authors commit to using it. You can use it for your programs, too.

When we speak of free software, we are referring to freedom, not price. Specifically, the General Public License is designed to make sure that you have the freedom to give away or sell copies of free software, that you receive source code or can get it if you want it, that you can change the software or use pieces of it in new free programs; and that you know you can do these things.

To protect your rights, we need to make restrictions that forbid anyone to deny you these rights or to ask you to surrender the rights. These restrictions translate to certain responsibilities for you if you distribute copies of the software, or if you modify it.

For example, if you distribute copies of a such a program, whether gratis or for a fee, you must give the recipients all the rights that you have. You must make sure that they, too, receive or can get the source code. And you must tell them their rights.

. . .

GNU Projesi

- GNU Projesi 1983 yılında başlatılan, bilgisayar kullanıcılarının bilgisayarlarında kurulu bulunan yazılımları diledikleri gibi çalıştırabilmelerini, inceleyebilmelerini, geliştirebilmelerini ve dağıtabilmelerini hedefleyen bir yazılım projesidir.
- 1991 yılına gelindiğinde GNU işletim sistemi, işletim sisteminin bilgisayar donanımıyla iletişim kurmasını sağlayan çekirdek yazılımı hariç tüm yazılımlara (editörler, araçlar, derleyiciler, vs) sahip hale gelmiştir.
- Aynı yıl içersinde, GNU Projesi'nden bağımsız şekilde **Linus Torvalds** tarafından **Linux Çekirdeği** duyurulur.

EXCUSE ME!

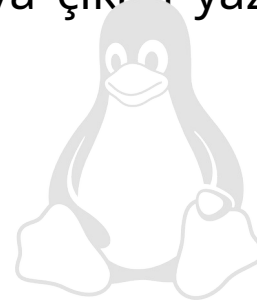

Do you have a moment to talk
about Linux?

Linus Torvalds

- Finlandiyalı yazılım mühendisi.
- 1991 yılında Helsinki Üniversitesi'nde öğrenci iken kullandığı işletim sisteminden bağımsız olarak kendi işletim sistemi bileşenlerini (donanım sürücüleri vs) tasarlamaya başlar.
- Bu işletim sistemi bileşenlerini zamanla bir araya getirerek kullanılabilir bir işletim sistemi çekirdeği oluşturur ve ortaya çıkan yazılıma **Linux Çekirdeği** adını verir.

Linux Çekirdeği'nin Doğuşu

- Linus Torvalds, Linux projesini 25 Ağustos 1991 tarihinde bir e-posta listesi aracılığıyla dünyaya duyurur:

From: torvalds@klaava.helsinki.fi (Linus Benedict Torvalds)
To: Newsgroup: comp.os.minix
Subject: What would you like to see most in minix?
Summary: small poll for my new operating system

Hello everybody out there using minix -

I'm doing a (free) operating system (just a hobby, won't be big and professional like gnu) for 386(486) AT clones. This has been brewing since april, and is starting to get ready. I'd like any feedback on things people like/dislike in minix, as my OS resembles it somewhat (same physical layout of the file-system (due to practical reasons) among other things).

I've currently ported bash(1.08) and gcc(1.40), and things seem to work. This implies that I'll get something practical within a few months, and I'd like to know what features most people would want. Any suggestions are welcome, but I won't promise I'll implement them :-)

Linus (torv...@kruuna.helsinki.fi)

PS. Yes - it's free of any minix code, and it has a multi-threaded fs. It is NOT portable (uses 386 task switching etc), and it probably never will support anything other than AT-harddisks, as that's all I have :-).

GNU/Linux İşletim Sisteminin Doğuşu

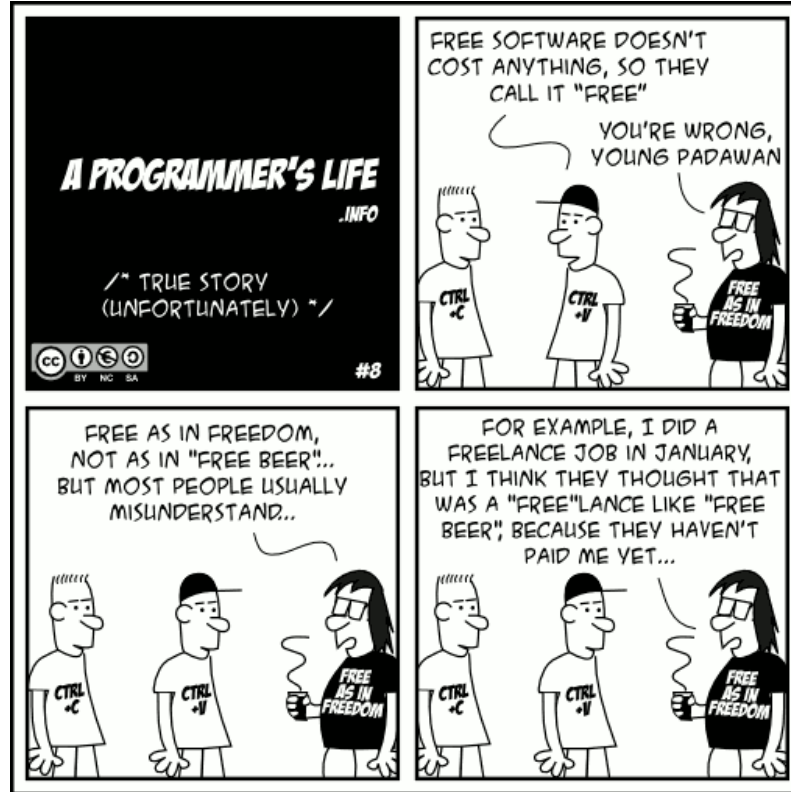
- 1992 yılında Linus Torvalds, Linux çekirdeğinin lisans türünü Genel Kamu Lisansı olarak belirleyerek Linux çekirdeğini bir özgür yazılım haline getirir.
- Dünya etrafından bir çok geliştirici GNU Projesi ve Linux çekirdeğini birbirine entegre etmeye başlar.
- Bu sayede tümüyle özgür bir işletim sistemi olan **GNU/Linux** dünyaya gelir.

Özgür Yazılım Ne Değildir?

- “Özgür yazılım” terimi, “açık kaynak” terimi ile karıştırılmamalıdır.
  - Açık kaynak bir yazılım geliştirme metodolojisidir.
- Özgür yazılımlar, lisanssız yazılım değildir.
  - Özgür yazılımlar Genel Kamu Lisansı ile lisanslanmıştır.
- Özgür yazılım, ücretsiz yazılım olarak anlaşılmamalıdır.
  - *“Free software” is a matter of liberty, not price. To understand the concept, you should think of “free” as in “free speech”, not as in “free beer”.*

Richard Stallman

Özgür Yazılım Ne Değildir?

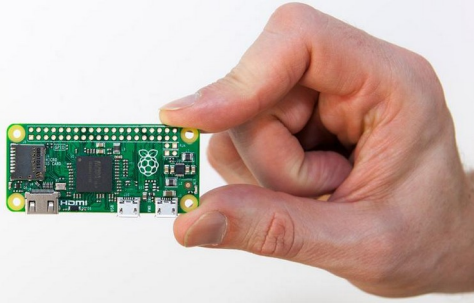

Niçin Linux ve Özgür Yazılım?

- Özgür yazılımlar kullanıcılarından habersiz casus gibi hareket etmezler.
- Özgür yazılımlar güvenilir ve kararludur:
  - Yeni keşfedilen bir güvenlik açığı birkaç saat içerisinde uzman geliştiriciler tarafından yamalanabilir ve bu yama tüm dünyaya dağıtılabilir.
  - Yeni kurulmuş bir Linux sunucu, herhangi bir problem veya çökmeyele karşılaşmadan yıllarca kapanmadan çalışabilir.
- Özgür yazılımlar yüksek denetlenebilirliğe sahiptir.
- Özgür yazılımlar işbirliği içerisinde çalışmayı teşvik eder.

Niçin Linux ve Özgür Yazılım?

- Linux çekirdeği masaüstü bilgisayarlar, dizüstü bilgisayarlar, cep telefonları, tablet bilgisayarlar, sunucular, akıllı televizyonlar, arabalar, IoT cihazları, modemler gibi bir çok değişik mimari ve cihaz üzerinde çalışacak şekilde özelleştirilebilir.

Niçin Linux ve Özgür Yazılım?

- Linux (GNU/Linux) tabanlı işletim sistemleri çok kullanıcıdır. Tek sunucu üzerinde yer alan binlerce kullanıcıyı, bu kullanıcıların dosyalarını ve çalıştırdıkları programları sorunsuzca yönetebilirler.
- Linux tabanlı işletim sistemleri beraberlerinde yüksek seviyede özelleştirilebilir ve alternatifleri bulunan özgür yazılımlar ile gelir.
- Günümüzde var olan birbirinden farklı yüzlerce Linux dağıtımı sayesinde her kullanıcı, bilgisayarında kendisine ve kullanım amaçlarına en uygun bulduğu işletim sistemini çalıştırabilir.

Linux Dağıtımları

- Farklı tür yazılımların (ofis, internet, yazılım geliştirme, araçlar, oyunlar, vs) bir araya getirilerek Linux çekirdeği ile kullanıma sunulmuş haline **Linux Dağıtımı** adı verilir.

Arch Linux

Fedora

Linux Mint

Pardus

Debian

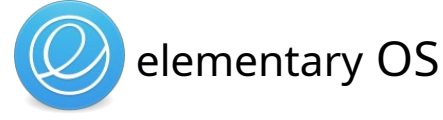
Gentoo

Mandriva

Red Hat Enterprise
Linux

elementary OS

Kubuntu

openSUSE

Ubuntu

and many more...

İstatistikler

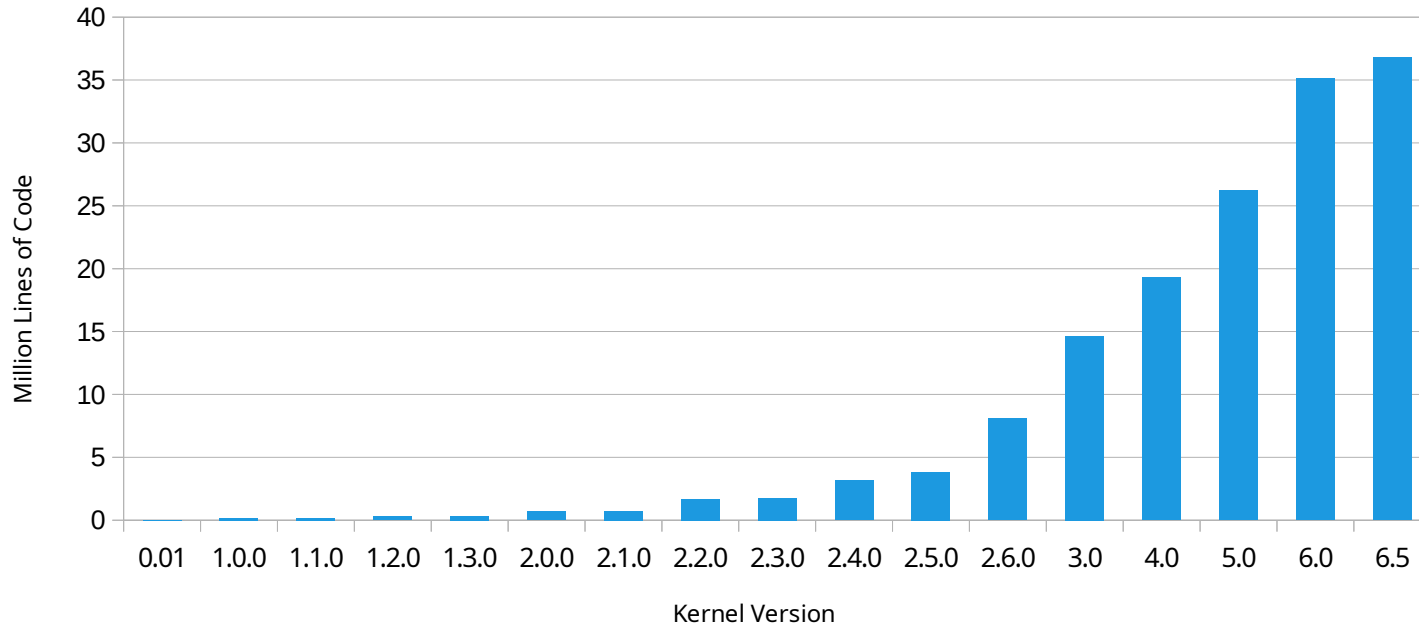
- 1991 – Linux 0.02 duyuruldu.
- 1992 – Dünya çapında 10 kullanıcı.
- 1993 – Linux 1.0 duyuruldu, 200'den fazla kullanıcı.
- 1994 – Dünya çapında 100.000 kullanıcı.
- 1995 – Dünya çapında yaklaşık 500.000 kullanıcı.
- 1996 – Linux 2.0 duyuruldu.
- 1997 – Dünya çapında yaklaşık 5.000.000 kullanıcı.
- 1998 – Dünya çapında yaklaşık 10.000.000 kullanıcı.

İstatistikler

- 1999 – Linux 2.2 duyuruldu.
- 2001 – Linux 2.4 duyuruldu.
- 2003 – Linux 2.6 duyuruldu.
- 2011 – Linux 3.0 duyuruldu.
- 2015 – Linux 4.0 duyuruldu.
- 2019 – Linux 5.0 duyuruldu.
- 2022 – Linux 6.0 duyuruldu.
- Linux çekirdeği günümüzde 6.5 sürümüyle geliştirilmeye devam etmektedir ve milyarlarca cihazda kullanılmaktadır.

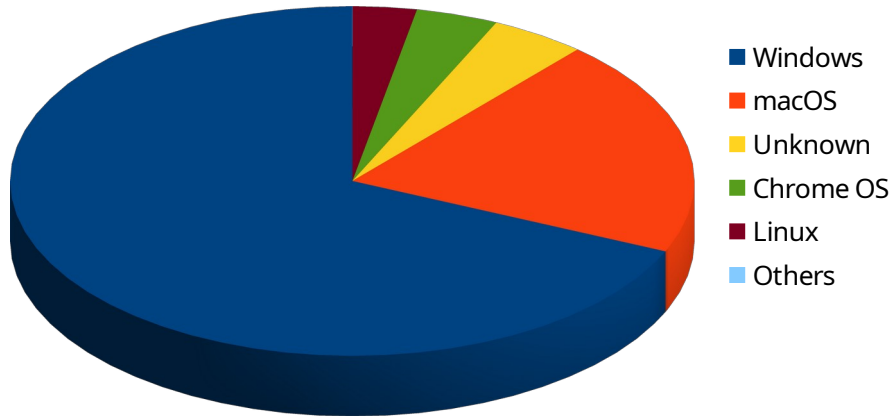
İstatistikler

- 1.000'in üzerinde farklı firmadan 15.000'den fazla geliştirici Linux çekirdeğine katkı vermektedir.

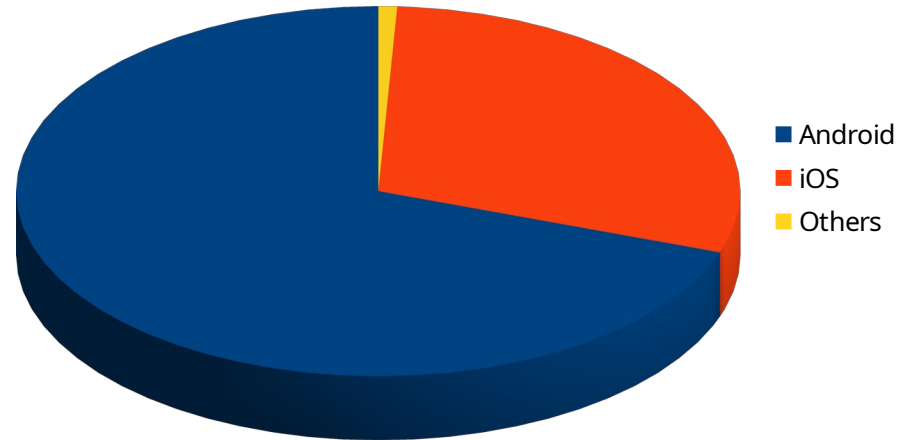

İstatistikler

Desktop Operating Systems (StatCounter)

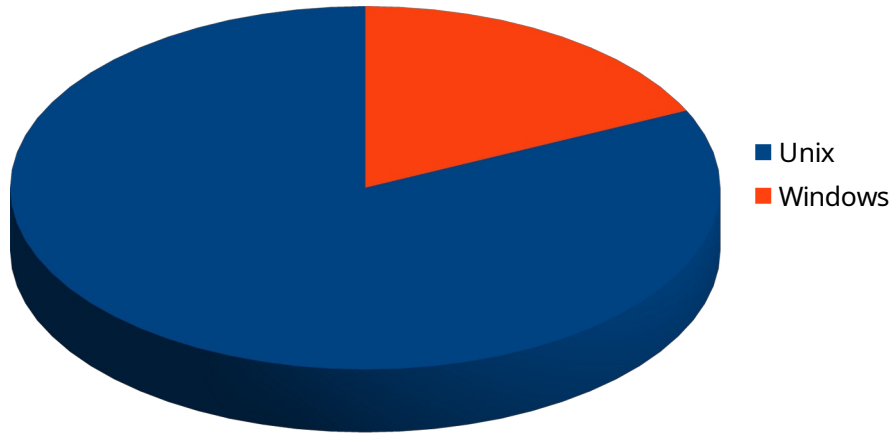

Mobile Operating Systems (StatCounter)

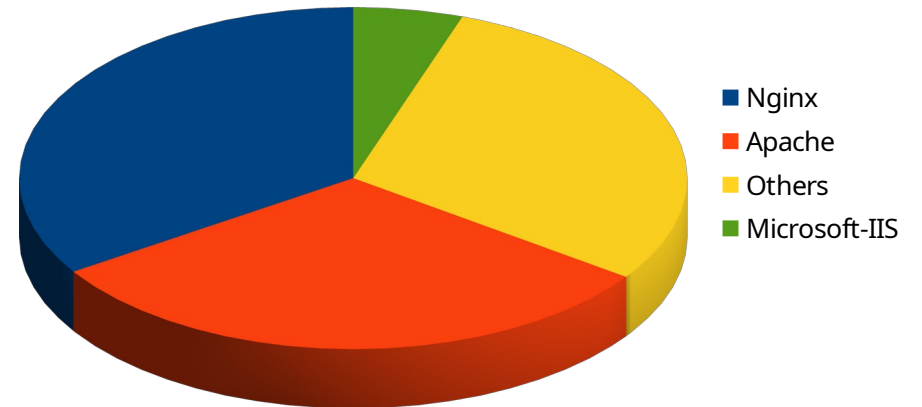

İstatistikler

Public Servers (W3Techs)

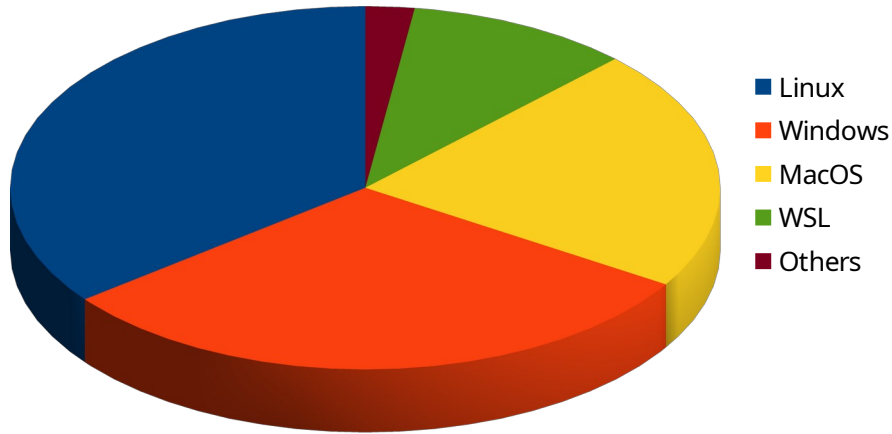

Web Server Software (W3Techs)

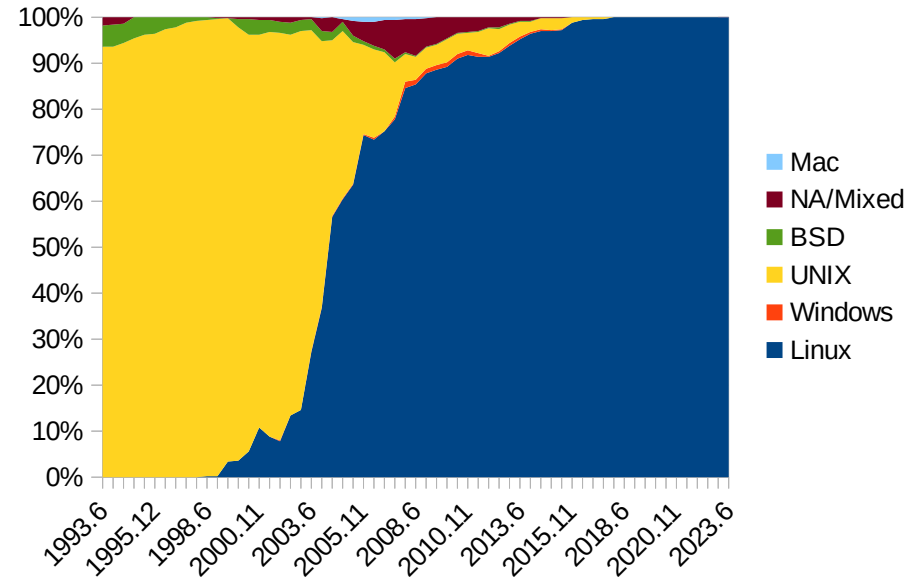

İstatistikler

Stack Overflow Developer Survey

Top 500 Supercomputers

Yaygın Sorular

- Linux tabanlı işletim sistemleri benim de bilgisayarımda çalışır mı?
- Linux bu kadar iyiyse niçin herkes tarafından kullanılmıyor?
- En iyi Linux dağıtımı hangisi?
- Linux veya diğer özgür yazılımlar yarın ücretli olur mu?
- Niye her gün güncelleme geliyor?
- Ülkemizde Linux ve özgür yazılım üzerine topluluklar var mı?
- Nasıl katkı verebilirim?

Yazılım Özgürlüğü Yeterli mi?

- Özgür donanım?
- Sosyal medya paylaşımları?
- Bulut dosya depolama hizmetleri?
- ...

Sorularınız?

Dinlediđiniz İçin Teřekkürler!

*Bu sunum özgür işletim sistemi [KDE neon](#)
üzerinde özgür ofis yazılımı [LibreOffice](#)
ile üretilmiřtir.*

"Free as in free speech, not free beer"

